

Ігор Шанковський

КВІТНЕВА
ДАНЬ

Ігор Шанковський

КВІТНЕВА ДАНЬ

Дорогий Володимире
Марков
та своїм київським
друзь і знайомим
Ігор Шанковський
22 червня 1961

Druck: Buchdruckerei und Verlag «BIBLOS» G. m. b. H.
München, Heß-Straße 50-52

Ігор Шанковський

КВІТНЕВА ДАНЬ

Збірка поезій

**ВИДАВНИЦТВО «ДНІПРОВА ХВИЛЯ»
МЮНХЕН — 1958**

Поезія — пані в чорному. У неї білі, немов прозорі, руки, і, уявіть, у неї зовсім немає обличчя — тільки очі. І які ж це очі! Як жаль, що не можна бачити її обличчя, воно б мусіло бути таке гарне. В одній руці у неї зелена гілuszка, в другій — меч. Я довго думав і ніяк не збагну, чому в правиці у неї меч . . . мабуть, на те, щоб відганяти від себе злих людей . . .

Тому збірку цю людям доброї волі і тим, що поважають поезію, — присвячую.

Автор

Поезія — пані в чорному. У неї білі, немов прозорі, руки, і, уявіть, у неї зовсім немає обличчя — тільки очі. І які ж це очі! Як жаль, що не можна бачити її обличчя, воно б мусіло бути таке гарне. В одній руці у неї зелена гілuszка, в другій — меч. Я довго думав і ніяк не збагну, чому в правиці у неї меч . . . мабуть, на те, щоб відганяти від себе злих людей . . .

Тому збірку цю людям доброї волі і тим, що поважають поезію, — присвячую.

Автор

ЗАСПІВ

Де мисль гряде, як воїн почуття,
Кому закон — єдиний щит орбіти
Щоденних задумів і діл буття,
Як перше розуміння слова «жити»,

Тоді до чину інша путь лежить;
А все ж таки у час, коли вагання
Плянетне всесвіту заступить мить, —
Подібного зустрінеш ти востаннє.

1952

I.

БУРЕВІСНИКИ СХОДУ

*
* *

Рядки розплелись амфібрахом
На біле чорнявою слів;
І я, мов підстреленим птахом,
Черкаюсь об креміль віків.

Буяю у смілих походах
І чую гудіння копит,
І бачу на грецьких воротах
Прибитий побідником щит.

1950

У КАРПАТАХ

Наступаєм. Співають потоки,
Проти нас тріскотить кулемет . . .
Тільки ліс неспокійно-глибокий
Шепче думу, як мрійник-поет.

Ми проходим. Як просинь орлина,
Лине око лісами Карпат . . .
Узяли його — більше не кинем,
Ніби друг, у руках, автомат.

Так, не кинем, бо ми не раби
І не просимо ласки у ката.
Наше гасло — вогонь боротьби
І розкута земля пребагата.

1949

Ніч...

гори...

теміні...

Тільки шуми смерічки, мов казка,
І у сірих шинелях і касках
на стежині силуети і тінь.

Слів...

тихі...

уривки...

Дивна твердість на юних устах.
Навіть з дул, затверділих в боях,
сталеві насторожились зливки.

Марш...

брязкіт...

наказ...

Знов ідуть десть... відважні, уперті,
щоб у вічі сміятися смерті,
бо вмирати прийдеться лиш раз. *)

1949

*) Слова з повстанської пісні

ЮНАК НА ЧАТАХ

Він пристанув, промовив слово:
— Як ведеться, юначе? —
— Я здоров, командире Підково, —
Донеслося хлоп'яче.

Усміхнувся командир. Любо стало.
— Дай, юначе, правицю,
Воїн ти і стоїш, як пристало,
За врожайну землицю. —

І пішов. А хлопчина: «Чи сон це?»
Ще пильніше — на чати.
А навколо і запах, і сонце,
І зелені Карпати.

Залишився щасливий, вартує,
Автомат у долоні.
Чотирнадцяту весну гартує
У повстанським загоні.

1951

ХРЕСТ

При дорозі — хрест.
Сонце його промінням обцілює,
жайворонок на висотах
крильцями небо лоскоче,
на хмаринках спочити присідає,
пісеньку насвистує . .

Летить пісенька
сердець живих торкається,
втому стихує,
янголом на сторожі віри стоїть,
душу розгріває.

Я — дорогою іду.
Пучок незабудьок рук моїх торкається,
хрест манить мене,
вояцький шолом на ньому прострілений.

.

Кладу незабудьки при хресті,
обличчя сльози різблять . .
Тут брата мого червоні убили . .

1951

ДІД

Золотом листя кучерявиться
на тихий шлях;
стрункий вібрує ясень, осипається . .

На розлогих полях
сонце у рожевій пелюшці лежить,
до сну голівку хилить
.. втомлене.

Вечір оксамитну тінь нап'яв,
блакитною прохолодою дише.
У садку яблуні дозрілим плодом пишаються,
сивий дід люльку курить,
глибоку далеч оком милує,
міжзоряний світ збагнути хоче . .

Здрімався дід,
лебединий сон пряде:
він малям левадами бігає,
сопілку вирізує,
вербиною сурмою сурмить.
.. усміхається.

Внук вечеряти будить,
жаліє дід,
що казка меркне юних літ,
славних літ.

Бо гордий за своє минуле дід,
за рідну землю воював
увесь його козацький рід,
щоб тільки внук
його та слухався наук.

Іде вечеряти. Молитву відмовляє,
щоб внук зростав таким, яким пристало;
вечеряє . .

Тоді
торкнеться ще до посивілих скронь,
кресне кресало
. . і будить люльку до життя вогонь.

1951

СОПІЛКА

Маленький пастушок сидить край лісу,
в руках — сопілка . .

І лине в даль журлива пісня літа,
бреде маржинка,
розкучерявились небес блакитні взори,
линяє сонце . .

Гори . .

. . це так, як бачить кожний.

Сопілка — інструмент полян,
лісів карпатських крутобоких,
зеленотравних гір, де річка Сян
розписує межу ярів глибоких.
Сопілка ще — це світ вербини,
ставків розкумканих, рівнин,
це — власний світ у пастушка-дитини,
симфонія заквітчаних долин.

Сопілка — дух народу.

. . це так, як бачу я.

1950

РАНОК

Співає півень, нічка тає,
росою іскриться світань,
жемчужне сонце наспіває,
освічує холодну рань;

журлить потік хрусталь-водою
стурбовано на всі лади,
і ваблять зеленню густою
в росі задумані сади.

Іду. Рука голубить зброю,
шулікою витає зір,
сміється небо синь-красою,
і ще дрімає тихий бір.

У грудях сила, гарт, кохання
і серцестукотом — весна.
З грудей пеаном до світання
несеться пісня лісова.

1950

ПІСНЯ

Гей, пісне лісова!
Лети, дзвени, розмай дрімучий спокій
і мчи до сонця . .
— і летять слова,
і яр лежить у тінях, крутобокий.

Зірвалась пісня.
Звуки молоді
здивовано вітри ловили тихі,
і зайчик насторожився малий,
і сарни розгулялись, наче діти,
і дикий яструб сколихнув крилом,
і навіть лис, розгублений і злий,
побіг, бо пісня і веселий ранок
відстрашили його смачний сніданок.

Зростала пісня,
міцніли звуки радісно-живущі;
немов хлопчина, відгомін побіг
і відгукнувся піснею у гущі.

1951

ВОЛОШКИ ДЛЯ МАРІЇ

Народився в палатах моєї юнацької мрії
Задум дивний, казковий, хвилюючий, повен принад:
На блакитні простори злетіти, у ноги Марії
Положити волошок пучок із пахучих левад.

Назбирав волошок в стокомашне, дзвінке передрання
І, зв'язавши в пучок, я поглянув в живі небеса,
Пробивалося серце на волю цупким сподіванням,
Що ось-ось і полину, де вічна панує краса.

Та пізнав, що не сила протяти небесні простори, —
Тож волошок пучок, ще вогкий від росистих перлин,
На повстанській могилі поклав я у вірі, в покорі,
Що Марії до стіп їх положить постріляний син.

1950

ПОТІЧОК

Потічок журкоче: цір-лінь, цір-лям;
Повідає про себе камінцям:

«Я вродився в незайманій скалі.
Що глибоко в матінці, свят-землі.

Пробивавсь до сонечка джерельцем.
Заяснів чистесеньким дзеркальцем.

Пробивав доріженьку я в яру,
Повітав і квіточки, і весну.

Дикі мавки бігали по мені,
Лісовик купавсь у моїй воді.

І гуцулку бачив я молоду,
Вона пасла край лісу череду.

Пив із мене воду ще там, де зруб,
Вояк, а на шапці він мав тризуб . . .»

1950

*
* * *

Дзень, дзень, дзень
крізь весняний день!
Роззеленькують дзвіночки,
гагілки — з небес,
розкотились писаночки,
бо Христос Воскрес ! . . .

Там, там, там
із церковних брам.
Там тенор співа високо,
там народ пливе,
і басы гудуть глибоко —
Христос Воскресе!

Ту -ту -ту
на трембітоньку.
Із Карпат лунає слава,
вістонька — з небес:
«Ще заблісне нам булава,
бо Христос Воскрес!»

1950

ЖИТТЯ

Шахматним ходом крізь хвилини
У вічність, вдумавшись, іду —
На гладь кратковану площини
Задуми кидаю сівбу.

Кругом усіялись фігури
Стосплетами складної гри,
Моеї ж дикої натури
Нікому не перемогти.

І сяйвом золота сипкого
Цілує сонце весняне
На площині життя крутого
Цілунком радісним мене.

1950

КЛИЧ

Вже знову дужий Марс
з оголеним мечем
Мене перстом торкнув,
пристанув за плечем
І розбудив в мені
жорстокий, безоманний
До січі дикої
порив твердий, незламний.
Кипить гаряча кров;
ще мить, ще тільки мить,
Вже непокори зов
мільйонами дуднить,
І зір орлиний вже
прошпилює простори,
І зрожевляє схід
світанком сині гори.
Я чую дужий хід
озброєних колон,
Ця мить вже близько так;
беруть серця в полон
Бажання навстріч йти
далекій, рідній хаті
І клич прабатьківський
Мазепиної раті.

1951

І чому тільки тиша німа,
і думок бунтівливих загін,
і буденности вид наболілий
з уст посохлих зривають проклін? ...
І чому, як ніколи, тепер,
крізь світанки, хоч сонце, похмурі
і крізь день боязкий, мов зомлілий
міцно хочеться бурі ..
.. як ніколи, тепер.

Щоб цілунки її
жар-первинні, як діви стрункої,
опекли міцно юне чоло.

Я бажаю її,
хоч була б вона навіть, якої
ще у нашій добі не було.

Хай дзвенить стоударами криці
і співучі приносить вітри,
і знетяжить насичені хмари,
і розсипле над світом ясні,
полум'яні, грізні блискавиці.
Хай летить, наче вершники три,
що несуть на шаблях подих кари,
хай співає могутні пісні
гордим бунтом моєї Столиці.

Бо над світом мерзенність тяжить,
безхребетним складають поклін,
і буденности вид наболілий
з уст посохлих зриває проклін.
І тому, як ніколи, тепер,
крізь світанки, хоч сонце, похмурі
і крізь день боязкий, мов зомлілий
міцно хочеться бурі . .
.. як ніколи, тепер!

1951

ВЕРШНИК

Він примчить на гарячій коні,
одчайдушний, величний такий,
у шоломі, в залізо закутий,
довгочеканий вершник грізний . .
Він примчить, щоб дрижала земля,
де на згарищах горе голосить,
де встеляється смуток забутий,
дзвінко крикнувши: Досить ! . . .
.. щоб дрижала земля.

В тишині лісовій
він розбудить налякані віти
і смерекові килими гір.
І воскреснуть пісні,
десь на обр'ях зовом трембіти
відозветься схвильований бір.

Він помчить із мечем над містами,
де промчить, там не стане тюрем,
там життя буде знову горіти —
і невгнуте, тверде, наче мур,
рідне військо там встане полками.
З чужини на святий чорнозем
ще повернуть розгублені діти,
вічні храми, Софія і Юр,
золотими зрадіють хрестами . .

Ще лиш мить, він прилине, примчить
одчайдушний, величний такий,
у шоломі, в залізо закутий,
довгочеканий вершник грізний . .
Він примчить, щоб дрижала земля,
де на згарищах горе голосить,
де встеляється смуток забутий,
дзвінко крикнувши: Досить ! . . .
.. щоб дрижала земля ..

1951

Крокує хмуреч днів
у вічності далінь,
І на плече доби
років лягає тінь,
І тінь ота крива,
покорчена, горбата
знімає ніж на люд,
як брат підняв на брата.
Але байдужий світ
не вірить в забобон;
Регоче за вікном
десь золотий тромбон,
І скрізь безжурно ще
малі гуляють діти,
І жаль мені, що їм
не вічно молодіти.
Так, навісний джаз-банд
плекає ще земля,
Хоч буря зріє десь
з-за хижого Кремля . .
І я, що сам іду,
без друзів і родини,
Чекаю без страху
фінальної години.

1951

НА МАРСОВИХ ПОЛЯХ

Мандрівна путь моя,
і злтониті мрії
Ведуть мене у даль,
до силомірних проб.
Уже затвердла сталь
в очах бажанням дії,
Загинув десь в душі
непевности мікроб.
На Марсових полях —
сліпучі світлофори,
Стяжками автострад
вилискує асфальт,
В масивах будівель
бетонові простори,
Кують заводи міць
важких, залізних шпал.
Стоять похмурі скрізь
тужаві бастіони,
Зенітки вгору пнуть
мільйони грізних дул.
На Марсових полях
усіялись кордони,
І силпе зерно хтось
під неба тихий гул.

Розхристана, жадна,
сліпа на смерть і рани,

На Марсових полях,
косу клепає смерть . .

І десь в цупкій сім'ї
кривавляться народи,
І десь в руїнах міст
земля моя лежить
На Марсових полях.
Та будуть ще походи,
бо до нових звитяг
прямує кожна мить.
Так, ще сьогодні там
кругом одна руїна,
Під тином в перлах сліз
бездомне немовля.
Та вже катів вогнем
вітає Україна,
На Марсових полях —
моя свята земля!

Тож хай веде мене
могутній зов стихії
На Марсові поля
до силомірних проб,
Бо вже затвердла сталь
в очах бажанням дії,
Загинув десь в душі
непевности мікроб.

1951

ДОНЕЦЬ

Хтось засвітив благословенне сонце
І дзвінко кинув переможний крик . . .
А ти чвалав конем, завзятий донче,
І мчав за вітром твій яскравий шлик.

І ти сміявся у шаленім чвалі,
Аж степ дрижав і гнувся чорнозем,
Із вітром гімн співало вістря сталі
Над диким і запіненим конем.

І врешті ти дірвався плеса Дону,
І глянув на блакитну широчінь . . .
А потім воду, втомлений від гону,
Жадібно пив і ти, і вірний кінь . . .

Вже інший час. І я — немов проклятий.
Ну що ж, сьогодні (спомин це чи сон?)
Я бачу: мчить конем донець завзятий,
І мріє тихий і широкий Дон . . .

1951

КОМАНДИРОВІ

*Сл. пам. ген. Тарасові Чупринці
присвячую*

Жовте листя німе, у безсиливих танках
Гонить вітер чужими шляхами,
Ясно жевріють сльози у моїх очах,
Ясно жевріє нічка зірками.

З рідних гір і лісів вістка злинула нам,
Сумом вкутана, подихом рідним;
— Вже нема командира, — шепоче шляхам, —
У боях згинув вояком гідним.

Гей, країно моя, скільки жертв ти дала,
Скільки дати прийдеться ще долі? . . .
Та стривайте, кати, зріє кара грізна,
Скоростріли б'ють подзвоном волі.

Спи спокійно, великий Тарасе: поля
Повні месників, гори, поляни . . .
Чуеш? — Рветься гранатами рідна земля!
Твій народ розриває кайдани! . . .

Дві сльозини скотилися з моїх очей,
Дві важкі, накіпїлі сльозини.
Та не буде вже сліз, ні тривожних ночей,
Тільки мста безпощадна людини.

1950

СИРЕНИ ГУДУТЬ

Сирени гудуть.
Десь сонця барвисті щити
і путь.

На сході — заграва,
дужчає гул,
міцніє пожар,
під сумерк
летить гайвороння.

Сирени гудуть,
і раті залізні ідуть.

Вдумливий вечір шлях обліг,
німіють велетні тверді і сиві,
а на широкій і блакитній ниві
усіялося зерно золоте.

Я спочити приліг —
лиш на мить,
але хтось розбудив і сказав:
«Уставай. Ще далеко іти.
Там ждуть».

Сирени гудуть.
Схід. Пробудження. Путь.

1951

ТРИВАЄ ЗМАГ

Десь обрії дзвенять,
немов тятиви луків,
на обріях бої
і заграва, і гуркіт —
і дозрівають точені
думки в твердих ділах.
Триває змаг.

Шляхи, шляхи нескінчені
і ночі, і вітри,
і дні, такі натруджені —
ідуть нові полки.
А ще темнота топиться
ракетами в світлах.
Триває змаг.

І Схід горить. І Азія
несе криві ножі,
і очі косі блимають
пожадливі, грізні.
І жертвами вкривається
країна, мовкне птах.
Триває змаг!

1951

АЗІЯ ІДЕ

Там котилися дужі полки,
ішли ешелъони.

І виходило сонце з мечем
за добою в погоні,
і осмислював ранок
існування причину лиху.

Десь горіли облудні вогні,
переходили тучі,
посувалися валки скрипучі,
і лунало розковане «ні».

Хтось новий піднімав прапори,
хтось ішов, одчайдушний, під кулі,
хтось вмирав . . .

І по трупі ступали його;
косоокий ладнав балалайку:
тра-ла-ла, тра-ла-ла.

І дрижав, і кривавився світ
під ходою азійських чобіт.

.

І знов наносить хижі дні
нам сонце із мечем бліде . . .
Палає схід. Горять вогні.
Азія іде.

1951

ЧОРНЕ МОРЕ

*Пам'яті О. Влизька
присвячую*

Сталь і камінь портів,
хмари чешуть коси.
Понад Чорним морем
лети дужих птиць.
Зір читає віддаль,
і стоять матроси.
Вітер їм — об груди,
вітер їм — до лиць.
Палуба і канти,
контури суворі,
Якорі і линви,
дружній дзенькіт хвиль,
І палають домни,
рвуть гучні мотори
Грізномовні тучі,
безконечність миль.
Вусом зрушив компас
серед ліній карти.
Закотилось, спить вже
сонце-немовля,
Кличе, кличе море
приятно, мов мати,
Дужче, як людина,
дужче, як земля.

Тнуть гудки темноту:
— Прощавай, Босфоре,
Прощавайте, тихі
води Дарданель!
Усміхайся, рідне,
мчи назустріч, море! —
Сипляться ракети,
лине корабель.
Усміхнулось рідне,
мчить широкоплесе,
І німіє серце
в юнги-юнака:
На причалах порту
рідної Одеси
Світлоока юнка
жде на моряка.

1952

СЛОВО

Летять вітри із заходу і сходу,
а слово мчиться сіттю всіх доріг,
летить до стін залізного заводу,
де димарів блакитний дим заліг.
Там, де невідомі лежать причали
ракетних пострілів, що десь до хмар,
туди, де вперше кроки пролунали,
до хат, де блідо блимає ліхтар.
Летить по дротах змістом телеграми,
по нитях етеру рад'євих хвиль,
розхитує невтомно, за вітрами
далекі обрії незримих миль.

Летять вітри із заходу і сходу,
за ніччю день, за днем і ніч помчить,
а до мого великого народу
крилате слово і не долетить.
На Україні — гордий і завзятий,
мужі — у бій... і плач сиріт і вдів,
на чужині — роз'єднаний, проклятий,
у партіях забув, не хоче слів.
тичини, первомайські, бажани,
Над рідним Києвом кричать поети;
мов жевжики, за юдині монети
на вигляд слово пишуть, правди — ні.
Ви кажете про щастя, труд, заводи,
«товариші» в блискучих орденах,

не бачите, як «чорний ворон» возить,
як з горя мати тужить не одна . . .

А ще до вас, «партійні гореслови»:
розвійте чад у вашому чолі,
згадайте лиш, що першим було слово,
а потім ви, погані, на землі.
Щоб правди день настав, потрібно слова
і єдності під словом, під одним;
щоб перше слово — Бог, тоді — Держава!
І так вогонь буде, а не лиш дим.

Летіть, вітри! Тремти, червоний сходе!
День новий правди будиться, дуднить . . .
Кріпись, міцній, великий мій народе,
крилате слово — ділом долетить!

1952

ЕПОХА

Приречений твоїм безсиллям світ.
І в далині вже знов блакитні мандри
і жах, розсипаний з очних орбіт.

І скована тобою
в залізні рамці горста кволих літ
і діб марних розсипаних, як зерно,
монахом стопочислених годин,
яких назад ніхто вже не поверне.
А над усім — маестро лиш один.

І триваєш тривким, пророкованим злом,
і над світом похилим, старим
ти наносиш пожежі і дим,
диких вершників білі шаблі
і гудіння боїв, ще небулих.

Важка пора. І полчищ ревні гущі,
і голос чийсь несеться, всевладущий:

Епохо !

Приречений твоїм безсиллям світ.
І в далині вже знов блакитні мандри
і жах, розсипаний з очних орбіт.

1951

II

КВІТНЕВА ДАНЬ

КВІТНЕВА ДАНЬ

Далечінь. Десь згоряють вогні,
і конає натруджений день;
як Гомер, у ліщині скандує,
соловій надзвичайних пісень.
Далечінь... Розгубилися тіні,
золоте заховалося сонце.
Квітень квіти дарує і запах,
у мое заглядає віконце.
... Розгубилися тіні.

Я виходжу на шлях;
сине небо зірками моргає
і мене зустрічає без слів.

На зелених полях
сріблом річка мене привітає,
і русалки причується спів.

Я шукаю її, молодой,
на шляхах, на зелених полях,
серед тоскного шуму діброви,
на ріці, що сміється до зір.
Я шукаю її, дорогої,
по широких, могутніх морях,
де лиш хвилі здивовано брови
зводять дикі, свавільні без мір,
до мети, що уся в неспокої.

Я іду і напевно знайду,
даруватиме квіти і день ...
Як Гомер, десь далеко скандує
соловій надзвичайних пісень.
Далечінь ... Розгубилися тіні,
золоте заховалося сонце.
Квітень квіти дарує і запах,
і ввижається рідне віконце.
... Розгубилися тіні.

1952

МОРЕ

Могутність хвиль і білострілі мев
Сплелись із сонцем. І незмірна даль.
По небі хмари — наче білі леви,
І бризки хвиль, немов дрібний кришталь.

Летять вітри міцні і швидкокрилі.
Блакитна вись. Зеленосинь води.
Гуляють мев і хвилюють хвилі,
І жовте сонце кличе мов: ходи!

1949

Коли надходить неспокійний час,
де хоче знак життя від нас уміння,
шукань містичних ниті золоті
сплітаються вузлами зрозуміння,
і надвисотний хтось провадить нас
назустріч долі писаній — меті
шляхом ясным свого провидіння.

Ми віримо. Кладемо молитви
на п'єдесталь оцим законом віри
від юних днів і аж по осінь літ,
коли то повниться нам чаша міри
від наших діл, що вислідом жатьби,
яку збирає ненаситний міт,
як дань людей на повноту офіри.

І так на всіх шляхах рівнин чи гір,
куди лягає путь нащадків Ноя,
існує цей неписаний закон.

Крізь суміш рас і мов, і різних вір
ясніє шлях, де щедрою рукою
дарують овочі з доспілих грон...

1952

МІРКУВАННЯ

Сила взаємодії двох точкових магнітних полюсів у порожнечі прямо пропорціональна добуткові магнітних мас полюсів і обернено пропорціональна квадратів віддалі між ними.

Кулон

Полюс рухомого магніта
двострілий вгадує магніт,
а там — людина міцновіта
в задумі над рахунком літ,
людським, звичайним міркуванням
основу вивчивши основ,
нові задумує сягання,
плекає проби вічне «знов».
І десь за йдучою добою
гучні несуться голоси,
і світ плянетною журбою
цупкі сплітає пояси.
І взлюб'я дужої людини
вкривають многі рівчаки;
а ціль? — Майбутнього години
несуть наївні хлопчаки.
Та, може, радощі нечасті
за стінами прийдешніх днів
щасливець вивершить у щасті,
гартований знаком вогнів.

Бо ще сьогодні голос мет —
джаз-бандів мідяні тарелі
і власним чином гнаний геть
в імлі старенький Торрічеллі.
Кому ж цікавитись магнітом,
пізнавши віддалі квадрат,
коли над озвірілим світом
з ножем в крові біблійний брат?
Вже скоро — стрілів блискавиці
і диму синява їдка,
під гуркотом залізним птиці
пісні тривожного гудка.
Байдужі всім взаємодії,
мовляв, не час і на магніт!...
Чи ж вирішить людина дії
заплутаний рахунок літ?...

1952

ЧУЖИНА

Вершки готичних веж мене стрічали,
Барвисті фрески кидали до ніг,
З уклоном дивним взустріч простеляли
Цупкі долоні зморщених доріг.

За віщо ласка ця мені одному,
За віщо ця ввічливість кам'яна?
Чому мені числить в дорозі втому
Ритмічний стук дубового ціпка?

Я ж степ шумкий навчився пригортати,
Могил високих вгадувати зміст.
Я ж не хотів, щоб і мене вітати
Виходили готичні вежі міст...

І мчить ся даль. Вклоняються глузливо
Мистецькі твори всяких поколінь,
А мій ціпок розрізьблює томливо
Призначенням простелену далінь...

1950

ГЛЮБ

Кружляє байдуже глюб
На осі свого нутра,
Кидає, мов мікроб,
Із себе безміри зла.

І вітер стосвистом бур,
І хмар клубокрилих п'янь,
Немов хруміткий лазур,
На кулі спадають грань.

Вирує вогонь хуртеч
Під кроками пружних літ,
Чекає нових предтеч
Розточений червям світ.

І з жахом тікає геть
Людини самотна тінь...
Недавно — це був поет,
Сьогодні — лиш маски тіні.

1950

Краплини років розжолоблюють далеч
І порох злітає на ритміку строф.
Далеко за мною улюблений Галич
І Прага, і Відень, і скорбний Штрасгоф.

Помчала в минуле батьківщина готів,
Позаду лишились бурливі моря,
І ось хмародерами серед почотів
Мене зустрічає незнана земля...

1949

ХРАМ ПОСЕЙДОНА

У царстві моря — кришталеві храми,
І nereїди литію ведуть,
З рожевих уст злітають дзвінко гами,
На хорди арф персти тонкі падають.

Приносять декалог на дужих плитах
У ризах кармазинових рибки,
І воїни озброєні, при щитах,
І панцері блистять, немов шибки.

Схилилась сива голова Нерея,
З'являється могутній Посейдон;
В руках — тризуб; а на плечах керей
З блакитних вод і золотих корон.

І спокій стелиться у яснім храмі,
На хорди арф ледь чуть персти падають,
І я пристанув, слухаю при брамі,
Як nereїди литію ведуть...

1951

ОРЕАДА

Блакитних гір проймаючи висоти,
Не знаючи облудности і зради,
Орлом протягти я хотів широти,
Шукаючи все німфи-ореади.

І кликали мене камінні стіни,
А Еос світлом поняла дорогу,
І я пішов, не боячись лявіни,
Хоч дух Еребу вив на остопогу.

І грав Еол на арфі у проваллях,
Кривавились на гострих скелях ноги,
І я знайшов її в блакитних далях,
Її чертог відкрив мені пороги.

1951

СФІНКС

Г. Х. присвячую

Усміх злетів і застиг нерозгаданий, гордий,
Заворожена мов, ти стояла тоді при вікні.
Хтось ловив на клявішах цупкі, неспокійні акорди,
І здавалась мені
Ти такою далекою, наче архангел, тоді,
Наче привид величний і думи мої молоді.

Потім глухо гупала ніч,
Ішли ешельони.
Назустріч летіли швидкі,
Із блисками віч
Вітри.
Котилися з гуркотом танки.

Я відійшов на шляхи, нових здобуваючи мет.
Чи і досі стоїш при вікні, в ці зажурені ранки,
Глядиш, чи вернувся поет?

Чи звучать ще акорди, чи хтось відгадав уже усміх?
Де є межі буття, що освячує ріст поколінь?
Ще сьогодні невдачі і біль, а завтра — окрилений
успіх!

Лежить нерозгаданий сфінкс!

1953

СПРАГА І ВІРА

Ярові Славутичу присвячую

Я вашу книгу листував в задумі,
Сторінка за сторінкою вірші...
Вони ж — неначе свічі стополум'ї
Горінням дужим віри у душі.
І вашою — свою вгасив я спрагу,
У дзвінний гомін вслухавшись віків,
Хоч, як і ви, співав я будня брагу
І зрів невдячність нам чужих світів.
Мене, як вас, погнала хуртовина
Тернисті, злі протоптувать шляхи,
Мене, як вас, ковтала даль орлина,
На схрестищах пошарпали вітри...
Чомусь і я люблю Дніпро шалено,
Купатись мріяв у шумких степах,
Хотів стиснути у руках знамено,
Вергати помсту на важких шляхах.
Невдачні ми. І доля в нас однака,
Хоч ви — поет, а я лише юнак.
Та в мене вам — незмірлива подяка,
Що досі знаних символом подяк.
Подяка вам! Узавши вашу книгу,
Зростає колос віри у мені,
І вам клянусь, піднявши меч крізь вигу,
Проклятої доби бороти дні!

1949

СУД

Роз'юшена юрба і слиняві жерці,
і на кострі горючому діва
з обличчям, де були і жах, і мук
жорстока тінь...

Такий
я образ бачив десь, не тямлю де,
незнаним майстром творений з нудьги
талановито... Але, може, ні,
і кривда, може, майстрові від того,
що так кажу я: він, мовляв, з нудьги
його творив...

Мене зворушив
сам задум майстра. Він, мабуть, хотів
суд на своїм представить полотнищі,
де на залізних плитах терезів
змагаються добро і зло, немов
два лицарі у панцерах твердих,
з яких один шляхетний і відважний,
а другий і підступний, і лихий.

І не одну, мабуть, повільну ніч
просидів майстер цей під політ муз
і задумів крилатих на піддашші,
де кислий запах надпочатих фарб
і нелад особистого життя,
і сутінки, і холод. Так, це нам,
звичайним людям, зриться кожен раз,

що так живуть і аж ніяк інакше
маляр, поет і невідомий геній,
студент без свояків і філософ.

Можливо, так і жив незнаний майстер;
тут — не про це, також неважно нам,
як дивимось на це ми, люди прості —
я тямлю лиш, що, дивлячись тоді
на майстрове забуте полотнище,
я інший суд згадав, що теж повнів
від слинявих жерців у пишних шатах
і натовпом роз'юшеним юрби,
яка кричала: «Гей, пустіть Вараву,
Його розпніть, юдейського царя . . . »

1952

МОЛИТВА

У храмі тиша пресвята,
лямпادا квола багровіє.
У ніг Христа похила тінь...
... речу: «Хвала тобі, Месіє!»
... луна: «Амінь!»

А там престолу п'єдесталь,
кивот і Тайни Пресвяті...

І зорить чисту даль,
і ловить ясну прохолоду
душі моєї тихий жаль...
Молитва.

Помер на свічах сивий дим,
дяком догашений —
і ялівець
до серця віднайшов мого дорогу;
остався я одним
коло порогу,
святих дошукуюсь слівець
на славу Божу.

І янголів звучить стодзвінний спів,
лазурних сурм тремтливі звуки зліті,
... і хтось моїх дослухується слів
із стелі храму, що уся в блакиті...

1951

ХРАМ

*Всч. Отцеві М. Харині
в пошані присвячую*

Зачитує вечірня позолота
небесних ненаписаних октав,
ще радісно кругом кипить робота,
і хтось дерева з смутком запитав:
— А скільки ще . . . — і сірі жмути брів
спокійний сумерк над хатами звів.
Минувся день, пішов собі.

Гляди,
такий цікавий, із-за сірих стін
веселий вітер гнався вже до зір,
і молодий такий, невтомний він,
мов дроворуб. В руках — лише топір,
що посвистом під лет на всі лади.

Це так з природою, мовляв. А там
робітники знімали вгору храм
з каміння сірого. Минали доби,
і зеленіли наново сади
цікаві бачили, питали: Хто би?

А відповідь? — І знов надходить ніч,
а потім мчить окрилене світання,
і суть — не пізнання хвилиenne віч,
але величність вічного вагання.

І ще деталь . . . мов бачиться й тепер:
задуманий, глядить на добре діло,
високий, в окулярах, інженер
і вказівки то тут, то там уміло
вділяє . . . Чин? — покаже час-отець,
велике ж все завершує кінець.

Фінал. Подяка всім за почин добрий;
лунає спів, і люд спішить до брам.
Погляньте лиш: стоїть готовий храм,
усмішкою Господь вітає обрій . . .

1952

Симфонією звуків розлилось
Промінням соняшним мое піддашся;
Цвінчать пташки — немов сміється хтось,
І на вікні шемренькає комахшя.

Обличчя промінь ніжно лоскотить,
Легке, мов шовк, зганяючи півсоння.
Гей, озовись! Хто краще може жить?
Лунке весни ловити передзвоння? . . .

Немає в світі казки, що б могла
Мого піддашся затемнити велич;
Залізне ліжко, книги край стола
Мені дорожчі від усіх оселищ . . .

У мене тут живе усе кругом,
Танок ведуть найменші порошинки,
А там — весна за стовченим вікном,
І пах квіток зцілюють росинки.

1951

СИМФОНІЯ

Г. Х. присвячую

Мов буря, клявіші стозливою зрілих акордів
Містерію дивну у душу кладуть почувань,
Так наче пливу надвисотами, вірою гордий,
Ловити симфонії казку і ясну світань.

Зоріє вікно, мов пелюстка відірвана ночі,
Довершують цілість останні акорди душі,
І в тишу німу незворушністю — втомлені очі,
І тільки за вікнами десь ще співають кущі...

Симфонія дивна і дика, скажена добою,
Ввірветься в ество, переможе і зникне кудись.
Так важко опісля наново ставати собою
І знову свідомим іти через дні, як колись.

Форт Брегг, Н. К.; 1953

ДЛЯ СКУЛЬПТОРА

Б. Мухомові — в пошані

Вбирає далеч статуя похила,
Продершись в час запіненим конем,
І дух степовика розправив крила,
У захваті застигнувши лицем.

Лискоче шаблі лезо у правиці
І чуб буйний звисає на чоло,
М'язисту силу відбиває криці
Козацька постать, втиснена в сідло.

Це — з рук мистецьких виникла фігура,
Тонкої штуки викінчена мідь.
Мистця крізь неї степова натура
Культури духу пробиває сіть.

1950

ВРАЖЕННЯ

У затишку дерев, сповившись в ніч,
Дрімав будинок мармурний весною.
Торкалися його білявих пліч
Алей долоні, змочені росою.

Лежала тиша. І серпом блідим —
Щербатий місяць. Гасне зірки лет.
Шукає вічність поглядом ясним
Якийсь поет . . .

Промчала ніч запіненим конем,
І ранок зрожевив кінці алей,
Промінчик поскакав тупим кінцем
По яснобілих головках лілей . . .

1950

РАНОК

Он... зайчик побіг
по срібних пелюстках роси травною,
нових шукати доріг.
...і усміхнувся
веселий ранок вусом хмар,
струснув на ниви легку прохолоду.
...проснувся
цікавий рій бджілок.
Із мене сміялась біла вишня у вікно.
І босим я зійшов в садок
роси ловити холодом.

1951

ЛЕВАДА

Килими, килими трав;
скалозублять комашки на коронах квіток,
цвіркуни аркана виводять,
стрункі ромени жовтими очками
до бджілок залицяються.
Левада сонцем обсипана,
у повітрі джмелі гудуть,
конюшинка чотирилиста щастя ворожить...
На леваді — дівчина-красуня сидить,
роменами голівку завітчала,
вишивана сорочка кольорами пересипається
дрібномерезаними...
На устах — усмішка, із уст — пісенька
леваду вітають, весною радіють.

Чорногуз злетів — задумався:
«І чому ж пісенька така радісна,
я ж — і не снідав ще сьогодні,
байдуже, мабуть, дівчині...»
і далі на одній нозі стоїть,
червоним чоботом вилискує,
жабок зорить...

1951

ЧЕКАННЯ

Вітрила насуплених хмар —
на тлі неспокійного неба,
І весла пружні блискавок
гребуть і гребуть до мети.
Гуляє в зеленяві хвиль
одна серед тисяч амеба,
Стоїш непохитна і горда
над морем, замріяна, ти.
Нептун роздаровує гнів,
роздмухує велетні-хвилі,
Еол розгулявся сп'янілий,
вергає швидкі вихори,
А ти все стоїш і стоїш,
очата заплакавши милі,
На дружня невтомного ждеш
під бурю, лихої пори.
І так, затурбована, ждеш,
зціловуєш зором простори,
Аж човен угледиш ледь видний,
що зводить із хвилями прю.
А потім причалить. І він,
високий такий і без змори,
В обійми сильні, мозолясті
загорне дружину свою.

1950

ТИ

Зцілює шляхи відгомонила мить,
відходить сонце. Сутінки. На граці
важкий казан кипить,
вояцтво ставить цатра,
кричить широколиций офіцер,
палає ватра, —
і десть у закутках моїх химер,
серед мого світу самоти
пануєш тиха Ти...

Тікає мить.

Клекоче ніч,
цигарка блимає серед пільми,
навстріч
десь кволо відізветься ситий сич.
Я — спомини плету. Було — дітьми,
гуртом зібравши досхоchu охочих,
ми в ліс ішли усю провести ніч...

Але це інший ліс був, він дзвенів
хрусталем рос і співом солов'їв...

Сьогодні — знову ліс,
десь кволо відізветься ситий сич,
дрімають шатра,
заснув широколиций офіцер,
згасає ватра, —
і десть у закутках моїх химер,
серед мого царства самоти
панує рідний ліс, пануєш Ти...

Форт Лі, Вірджінія, 1951

*
* *

І знову повільний дощ
На наші ляга сліди,
І замість багряних рож —
Калюжі мутні води.

В душі і зневіра, й жаль
І розчарувань вага,
І уст затиснутих сталь
Жорстока палить жага.

Де ж ділась віра сердець
Недавніх терпких ночей,
Вогнів небувалий герць
В чорняві твоїх очей?

Сьогодні — ще тільки дощ,
Останні змива сліди, —
І замість колишніх рож
Калюжі мутні води.

1950

ДІЙСНІСТЬ ТА ІЛЮЗІЯ

В пилюзі, на закінченій дорозі
Ілюзія і дійсність — два божки.

Так ніби бачу сірий, довгий мур
І вікон непочислені квадрати,
Де вперше нерозпізнаний амур
Пустив стрілу у серце біснுவате
Безвусого, стрункого юнака,
Який не знав іще ліричних мандрів
В країні войовничих амазонок,
В країні муз і довгокосих фей.

І він пішов шукати і пізнати,
Зірвавши пісню з молодих грудей,
Деся зустрічав його новий світанок
І грав йому божественні сонати
Чудний, неперевершений Орфей.

О зловорожий дню! Не знав юнак,
Що не знайти навіяних акордів,
Що дійсности важкий, суворий знак
Чарівний розторощить привид фйордів
Країни муз і довгокосих фей,
Немов кошмар недоспаних ночей.

І досі йде, шукаючи, юнак,
І досі слухає сонат Орфея,
Все ідучи до неприступних брам.

Просвічує дорогу Зодіак,
Лежить часу пошарпана керя,
І жертву він приносить двом божкам.

1951

Г А Л О Ч К А

Гаптар, пісень наслухавшись Орфея,
Акорди розгубив насамоті.
Лице пізнав, що, наче орхідея,
Осмілилось весною золоті,
Чаклунні промені зловить красою,
Кущі навколо милися росю,
А він дрімав у млосній тяготі.

!

Голівку схилену він бачив при вікні,
Аж вечір, в сутінках пізнавши втому,
Ласкаву постать в чорному сукні
Обняв у затишках старого дому.
Чекаєш при вікні. І погляд твій
Колишуть спомини на крилах мрій,
Альбом світлину відслонив знайому.

!

Гуляють тіні. Порт і запах моря,
А гаптаря пісні приймає світ.
Лежить далекий шлях, ще досить горя
Одважить вічна справедливість літ.
Час промине. Він вернеться весною
Колись, ти подаси йому рукою
Акації галузку і привіт.

!

1953

Б Е Н К Е Т

Грище вже почалося нової доби,
Осторонь — ранішній холод і тінявий ліс,
Зтіхою дишуть уста і рясніють лоби,
Реготу дикого вітер на крилах приніс.

Гуркіт коліс, цокотіння залізних копит,
Бенкет почався і ллється, і котиться час,
Заграва пурпуром неба завішує щит,
Рвуться ракети і звуками корчиться бас.

Завтра? — Пііта не скаже, без грошей, мабуть;
Цешево бачити «нині» і пити сусіда вино,
Покищо десь дипломати розмови ведуть.
Дійсність показує? — Чарки спорожнене дно.

Горе, о земле, безодне несталих утіх!
Гей, схаменися, людино, дивись на екран:
Може, на бенкеті тім, де гуляєш під сміх,
Смерть відгуляє невдовзі останній канкан.

1952

Загублене власне «я»
Шукають на дні шклянок...
Нью-Йорк розгубив світла
На сплетищах вуличок.

Скрегоче їдкий джаз-банд,
Кружляють сплетіння пар,
А понад кущем троянд
Погроза із темних хмар.

А хмарами дикий гурк,
Немов з вулканічних гір,
Потвор монотонний турк,
На крилах — кривавість зір.

А люди — подоби ляльок,
Що їм? ... Хай дрижить земля —
Шукають на дні шклянок
Загублене власне «я».

1950

ДІВЧИНА

Я полюбив на вулиці весною
Прохожої ритмічний, рівний хід.
Якось завжди я знав її такою,
Коли займався сонцем небозвід.

Вітер гнав байдужі порошок
І сірів камінний тротуар.
І згубився у однім будинку
Весь її непереможний чар.

1954

О. Зуевському

Тут люди вітались нині,
Так мало справжніх сердець.
Десь сонце на білій спині,
Кругом — золотий вінець.

Сміялись безжурним сміхом,
Дзвенів голосний привіт —
І вечір, мов синя втіха,
Пестливо торкався віт.

Самотній — не знав привітів,
Забутий стояв, чужий;
Єдині цілунки квітів
Йому шлють привіт німий.

Хотів фіолетових — сині!
Самотній такий співець.
Він чудом зберіг і нині
Найсправжніше із сердець.

1953

РЕФЛЕКСІЇ

Сл. п. Володимирові Блавацькому

Такі спокійні і чудесні сни
великого артиста.
Там, де ніхто не почислив годин
німих, безпристрасних і цілковитих,
де Гамлет-принц, що на розмові з небом,
там,
у всеповторному і мудрому зачатті
і ночі, і
кожний день.

Такі спокійні і чудесні сни
найбільшого артиста,
де чин довершення і досконалість,
свідомість величі і голоси
захоплених людей, що їх великий віш
провадив — і показував їм вперше
інакший,
магічний світ!...

1953

ОСІНЬ

Є. Маланюкові

Залюблений у золотисту осінь,
іду, шукаючи добірних діб;
вдивляюся у неба тиху просинь,
все дякуючи за насушний хліб,
який похилий день мені приносить.

Так ідучи, читаю жовтий обрій,
дивлюсь: благословенний небосхил
свій усміх простягнув до мене добрий,
розбуджуючи струни юних сил
і дуж живий, цікавий і хоробрий.

Хтось скаже: «Осінь не дає снаги,
в'ялить життя її поживклий спокій».
А я речу: «Дає вона ваги
залізну рівновагу, вдум глибокий
і зрозуміння тихі береги».

Вперед іду. І золотом її
невдячні будні золочу свої.

1951

БІЛЬ

Втіленням його була жінка,
втіленням болю...

Її лице було заслонене платком,
платком нерозуміння всіх людей,
бо люди відчувати власний біль
уміють тільки. Інших — байдуже.

Але —

і власного не вміють зрозуміти...

Я хотів

наблизитися сміливо до неї
і зняти із лица її платок,
і ховану уздріти таїну,
і відділитись тим від суєти
щоденних...

зрозуміти

і побороти ненависний біль,
щоб посміхнулось щастя добрим всім,
і незнайома жінка щоб платком
не заслоняла більше вже обличчя...

Вона тікала в поле, і тоді
я відчував знайомий дотик болю
і все ж таки не розумів його.
І навперейми я тоді побіг,
і наздогнав її десь серед поля,
десь край доріжки, що межею нив.

Повіки я заплющив від утоми
(не тікала даліше вже вона,
так, мовляв, і наміру не мала
утікати).

Та коли розплющив я повіки,
щоб таки зірвати цей платок,
жінки не було вже, а на місці,
де недавно ще вона була,
тільки хрест стояв важкий, дубовий,
а на нім — Христа розп'яття...

Коли ж отямивсь я від дива й страху,
я глянув на Його святе обличчя.

... так, я побачив біль і зрозумів.

1952

ЛЮДИНА

Стоїть людина.
Сміється з неї білий день,
кущі і дерева,
і висохлий на сонці пенъ,
жуки і квіти, і пташки,
і навіть кволі хробачки...
Бо що таке людина? —

Людина нині — тільки тінь,
лиш тінь праобразу людини,
яку на образ свій, ясну угодь,
колись із глини сотворив Господь.

Вона ж у поті власного чола
за гріх прийняла смертність і несла.

І ось сьогодні, в атомовий вік,
де злочинам давно згубився лік,
людина — ошуканець і безвір,
людина — злодій або дикий звір,
бляхар, що зовсім не пізнав бляхарства,
або столяр, який не вчивсь столярства.

Людина — без найменших почувань,
без жалю і без творчого полум'я,
без гідности, без звичаїв, без знань,
загублена десь на стежках бездум'я.

Така тепер людина.

І ось
сміється з неї білий день,
кущі і дерева,
і висохлий на сонці пенъ,
жуки і квіти, і пташки,
і навіть кволі хробачки...

Бо вік такий настав, така година,
і сам соромишся, що ти людина...

1951

ЗЕМЛЯКОВІ

Безглуздий гін і мертва твань
і ненадуманости одур,
неяснота сліпих шукань,
думки облесні і обманні —
тобі, земляче, притаманні.

Куди ж іти?
кому нести
ясноту правди, твердість віри?
Лежать світи, ідуть віки,
і скрізь без ласки і офіри
блакитний щит знімає час.

Гряде доба. Палає вік,
і жертв давно згубився лік...

Земляче! Зрозумій мети
стоясний блиск, залізний подих.
Тобі ж боротись ще, іти,
тобі ж вертатися у вирій,
блакитно-жовті прапори
на свято волі ще нести...

Земляче, гей, прокинься, зрозумій.
Готовим стій!

1951

МАРШ КАРПАТСЬКИХ ЗВІРІВ

*Пластунам Філядельфії
присвячую*

**Жорстокий час скитання і зневіри!
Нам не плекати яснобарвних снів.
Лунає твердо марш карпатських звірів,
Підносить вітер наш невдячний спів.**

Плем'я лісів! Для нас краса і сила.
Ідемо обережно, без тривоги;
Батьківщині на славу — бистрі крила,
Нам допоможе справедливий Бог!

**І кожна мить вітає наші кроки
Промінням сонця, що — мов дзенькіт струн;
Нема доріг, ні рік, ні гір високих,
Яких не зміг би перейти пластун.**

Плем'я лісів! Для нас краса і сила.
Ідемо обережно, без тривоги;
Батьківщині на славу — бистрі крила,
Нам допоможе справедливий Бог!

**Рости й міцній! Не бути вже зневірі:
На рідних землях, у густих лісах
Також збираються карпатські звірі,
Немов сім'я, в землянках і ярах.**

Плем'я лісів! Для вас краса і сила.
Ідемо обережно, без тривоги;
Батьківщині на славу — бистрі крила,
Нам допоможе справедливий Бог!

ТІНЬ

Бальзам розквітлих і солодких чаш —
Мов вітру лет. Вітайте співи владні!
Так приязно лунає поклик ваш
У дике, незакінчене, принадне;

До стрімкостей, де тільки орлій клич
Легить і мовкне, мов на крила взятий,
До вічного, що зморшками облич
І першим гордим криком немовляти.

Не зупинити раз початий біг,
Гребуть все далі, раз пізнавши весла,
Він сам зупиниться в кінці доріг,
Де тінь, що раз померкла і воскресла.

1952

ПІСНЯ ПІЛОТА

Із хмар, де міць потужного мотора,
Зухвалий виклик кидаю вітрам,
Внизу, мов килими, — дерева вгору
І прямокутники зелені тут і там.
А клапті хмар, немов прозора вата,
Розвішані на соняшних нитках,
І птиця, вздрівши сталевого брата,
Шукає захисту в пухких хмарках.
До надвисотних соняшних причалів,
Немов шалено сміливий Дедаць,
Летить юнак й за стінами з металю
Вітає приязно блакитну даль.
За летом лет і дружній шум мотора;
Не скоримося ми швидким вітрам!
Внизу, мов килими, — дерева вгору
І прямокутники зелені тут і там.

Кемп Брекенридж, Кентакі, 1952

ЗАВТРА

Пролітали шалені вітри,
розкотилися тучі;
барикади лихої пори,
світлофори сліпучі
шматували обурену ніч.
Загорялись світанки,
десь ішли непохитні на січ
із багнетом на танки.
І сміявся червоний нарком,
і кривавились шанці;
на коні із іржавим клинком
чи на простій тачанці
мчало військо моєї землі.
І дудніли простори
ясним ранком у мертвій імлі,
аж будилися гори...
І сьогодні палає земля,
і летять бомбовози,
причаїлись широкі поля
у чеканні, тривозі.
Може, завтра настане цей день!
Може, завтра — на шанці;
та не шабля уже і не кінь,
не на простій тачанці
буде військо моєї землі
мчать бороти невдачі...
Але танки, полки, кораблі;
от тоді ми побачим!

1952

III.

ПОЕМИ

РІВНОВАГА

По линві йде спокійно акробат
і числить час хвилин вузли останні;
внизу видніють ген покрівлі хат
і лиця натовпу, підняті у чеканні...

Повільно числить час. І мислиться мені:
хто цей на линві, невідомий геній,
що думає тепер, там на височині,
у грі шаленій,
де тільки смерть змагається з життям;
а ще (так думалось мені):
хто дух могутній дав йому у груди
і рівновагу?...

І враз —
один необережний рух...
Хитання... Мовчанка важка, гнітюча
(людей, що лицами усі д'горі),
і крик жорстокий і короткий майстра,
мов гак, щоб зачепитись за життя,
і рев йому у відповідь юрби.

А потім заколот, і знову час
повільно числить...
І, затривожена, все меншає людва.
Лишилися тільки місце у крові,
яке посипав хтось уже піском,
і я... трагедії забутий свідок...

Самотність. Дзенькіт дум. Надходить ніч.

II

І бачив я: два хлопчики малі,
замурзані такі і веселенькі,
гойдалися на дошці край шляху,
і то один, то другий по черзі
угору підлітали рівномірно
із криком радісним...

Та раптом цей,
із кучерями жовтими хлопчина
надумав щось лукаве, бо коли
його товариш вгору підлетів,
все сміючись безжурно на дощині,
нараз стрибнув із неї, і тоді
той другий, в землю гепнувши собою,
здивовано дивився навкруги...
Він, мабуть, так і не збагнув, чому
і як це сталося...

Потім
надбіг собі патлатий, чорний песик,
і ті зірвалися йому навстріч,
не думаючи більше про минуле...

Я стояв,
дивився їм услід і усміхався,
і думав ще собі: є дивним світ
і рівновага...

Хлоп'ята й песик. Хтось співав пісні.

III

Тут висновок один. Ніхто, ніде
на кулі цій, що звать її землею,
не був іще і, мабуть, не буде,
щоб рівновагу зміг назвать своєю
ціхою невідлучною...

Маленький рух,
якась непевність, сховзулась нога,
схидний хтось штовхнув — тоді отак,
мов стиглий плід, надмірний тяготою,
летять у пропасть геній і хлопчак...

І тільки Той, що рівновагу знає
усе, в усьому, десь на висоті
невидний нам у величі своїй...

1952

С И Н

Ти сам... І час тобі, мов рукоять
меча залізного, що квіт двосічний
підняв попри божественність Розп'ять
і карб жорстоких рівно значить вічний.
Це так, немов читати голубінь,
пізнавши мовчанку кістлявих літер,
що вказує на наступ поколінь
і ніч, вогні, де неугавний вітер
таємний шепіт бору передасть
на крилах видив і уявлень...

Власть! —

Лунає з дул, де сталеві бійниці;
ступають юні, тліють ями ран
і усміхом вітають лети криці,
і ще безногорукий ветеран
хрести заслуги перед очі тиче.
Тікаєш? — Навздогін летить проклін,
і дикий ворон безнастанно кличе;
від чорних, димом закурілих, стін
ти бачиш — йде іще незнаний він...

ІІ

Ти сам... і страх твій тепер — немов
відпершорічний, сталий тремт осики.
А він зближається усе, без мов,
і тишу лиш твої ворують крики.
Із жахом тне повітря гострий ніж

німотної його, чудної з'яви...
Тікаєш? Тільки нетрі бездоріж —
і хворий блиск могутньої уяви
хоробрість шле на неминучий стин,
зникає образ у темноті...

Син,
що вперше світ побачив тільки нині,
можливо, іншим все це передасть,
засвоївши під болі материні
талан прабатьківський і дику снасть.
А він? — Тоді іще незрозумілий,
тобою зненавиджений від літ,
ввесь затремтить, усмішкою зогрідий,
відрахувавши твій невдячний хід,
значитиме його первинний слід.

1952

ЙОГО ТАЇНА

Г. Х. присвячую

Згубились лети променів барвистих,
Весінний день зібрав свої плоди,
І вечір зір понасиляв намисто,
Розгублений і зовсім молодий.

Зажуреність. Ростуть повільно тіні.
Іде людина. Думи — буревій:
Ще так недавно — вечір у гостині
І перли сліз на зламах довгих вій.

Що ж, він — солдат. Не вперше зустрічати
Прощання і разки дівочих сліз.
Чим інший вечір цей, що, надпочатий,
Лишився десь за гуркотом коліс,

І дотик рож, які zostались вірні
У затишку чужих, гостинних хат?
Ловив завзято думи непокірні,
Та відповіді не знайшов солдат.

Це вперше дуже щось здіймало лет
Над арками його солдатських мет, —
І міцно ніс він світлий привид Лади,
Яку, хоч бачив вперше, знав від літ,
Відносив сам на запашні левади
Свій таємничий, свій інакший світ.

Солдат і мрійник. Коливалась арка,
Вже містом бігли неспокійні сні,
А він сідав на лавочці у парку,
Наївно ждав пояснень від весни.

★

Акорди. Арії. Тверді причали
І хорів ангельських чудні пісні.
Десь там уста, мов рожі, процвітали,
Десь там уста шепочуть у півсні.

Там музика й корона золотиста,
Яка залилася в твоїх руках,
І ти стоїш, заплакана і чиста,
І зірки виглядаєш на шляхах.

★

Німотно звівся він. Із уст тонких
Ні словом не стурбовано струнких
І довгих тіней. А проте вони
Ворушились, тікаючи від нього,
За ними біг нечистий звук луни,
І кроки клалися спокійно, строго.

Здавалося, що ця над містом темна,
Лиш де-не-де пробита вістрям ніч
Вже не віддасть минулого, даремно
Шукає він із ним все нових стріч.

Далеко поза межами сягання,
Не знаючи доріг до вороття,
Лежав придавлений днепосуванням
Якийсь уривок із його життя.

І він шукав його. До всіх віддалил
Невтомно клав спокійний, строгий хід,
А потім біг до піль. З німих прогалин
Турбіною крутився небозвід.

Він падав і засохлими устами
Ловив росу з наляканих травин.
А в далині, за днями і містами —
Кришталь і полиск недопитих вин.

Десь там, тоді. Як важко відгортати
Сторінки днів, всі вигризки подій!
Це ж так недавно — вечір надпочатий
І перли сліз на зламах довгих вій.

Він підійшов тоді, щоб не забути
Ласкавих і несміливих очей,
А потім — спомин діл, давно відбутих,
І дійсність за порогами ночей.

Ця людяність посвяти іншим хоче,
А справедливість вимагає — ні!
А ви, святі, далекі нині очі,
Чому ж ви не порадите мені?

Підводиться. Дрижали юні роси.
Вдивляється, чекає і мовчить.
І не почув, що здала хтось голосить
І пролітає промениста мить.

Форт Джексон, С. К., 1953

ЗОЛОТИЙ БОГ

Г. Х. присвячую

Я тямлю, як здригнувся я тоді,
В дитинстві вперше. Він прийшов до мене,
Заволодів уяви таїною,
Німий, безпристрасний і золотий.
Була війна, змінялися фронти,
І в тіні від його чудної з'яви
Провадив я дороги молоді.
Доводилось бувати у гостині,
Де від дитинства скитом звали мандри,
В малечому — не було каяття,
Ні докорів і навіть застанови.
Мінялись обрії, минали бурі,
Світило сонце і темніла ніч.
А він стояв, задуманий і хмурий,
Не дивлячись — і бачив кожен слід.
Довжився шлях, були моря і суша,
Забулося вже, хто кому отрок.
Лунає твердо стягоносців крок.

І, може, доведеться ще прийти,
Батьківський цілувати чорнозем
І на горбах замучених братів
Мовчазно поділитись святом волі.
Чи і тоді буде він, як тепер,
Стояти мовчки, чи піде собі,
Щоби товаришити іншим скитам?
А, може, десь в солдатському гробі

Почую я, як ніч сусіднім плитам
Розкаже таїну моїх доріг —
Історію про золотого бога.

II

Талан і меч — на терезах доби —
Як порохом припалий монумент,
І навіть дні вже мертві, як гроби —
Патронами до кулеметних лент.
Ще буде бій. Плянета — як вулкан,
І юрби верескливі на майданах
Сучасного чекають Тамерляна,
Ракетно-атомний плянують тан.

Багнетний виклик кинуто. Солдатом
Вже завтра йтиму на чужих фронтах;
Жрекиня вічного zostалась святом;
До неї понесе невтомний птах
Через моря слова моєї пісні,
Мій кожний віддих, думи благовісні.

III

В думках моїх, як вісник ясноголюй
Будучих днів і вічного жрекині,
Перед обличчям золотого бога,
Минулий залишився епізод.
В чавуннім клекоті варилося місто,
Немов в китлі, одне із багатьох
Індустріяльних міст американських.
Лінивилась сльота. Одноманітно
Рідке переливалось цяпотіння,
Маленечкі рисуючи колеса
На плесах перестоялих калюж.

Мені ж здавалося, що пара й дим,
Міцні вогні заводів велетенських,
Що здалека здавалися пожегом,
І чорносірі, ці навислі хмари —
Якусь одну, важку творили цілість
І дивну силу, що незрозуміло
Втішала мою юність і свідомість,
Як тішить молот руку коваля.

Камінний міст, що понад прірву ліг,
Обвішаний численними світлами,
Що, наче лави хлопчиків білявих,
Побралися за руку в темноті, —
Єдинає місто це з життям людини,
Єднає силу і ціну стихій.

Мене прощав останній погляд твій;
І вістря пролітаюче хвилини
У світляній, дочасній позолоті
Промчало крізь прогалини іржаві,
Щоб доторкнутися моїх доріг.

Лишилась постать, близька і знайома,
Сльоту зросивши даром власних сліз.
Я не оглянувся. Зростала віддаль.
Не міг зустрінутися віч-на-віч
З німим обличчям золотого бога,
Що, певно, за плічми стояв, як завжди.
Тепер йому — ненависть вся моя,
Це ж він хотів, щоб я проходив скитом,
Із інших скитів поробив рабів,
Що корчаться в чавуннім клекотінні
Заводів велетенських, не своїх,
Щоб тільки більше взяти з нього злота
Взаміну за зелені папірці.

Так. За брудний, зелений папірець
Готують люди світові кінець.

IV

Колеса мчать. Ще буде поворот,
Міцні пізнають золотого бога
І завдадуть йому смертельних ран.
Тоді вкарбую в книгу проживань
Нестьмарне значення найкращих літер.

Від синіх, незахмарених висот
Правдивий Бог прийме нас до порогів,
Відкривши нам свій недоступний лан;
І понесе буйноголовий вітер
Новий, піднятий скитами, пеан,
І я, свободний вже і без тривоги,
Зустріну ласку наших сподівань.
За руки взявшись, іншою весною
Підемо ми вітати нову рань.

І вже тобі, золочена статує,
Не роз'єднати більше двох сердець!
Вже досить сліз! Шалене серце чує,
Так близько передбачений кінець.

На спомин бога золотих утопій
Залишиться жрекині згаслий попіл.

1953

СТІЙКОВИЙ

(Баляда)

Котилася буря бездонна, важка,
Сльотою рясніла весна сторожка
І небо ридало струмливим дощем, —
Вмирала надія вмираючим днем.

І голосом-громом, і блисками віч
Летіли в незнане і буря, і ніч,
Летіли свавільно, не знавши пригод,
Та їм бо не ставив ніхто перешкод.

Наповнились страхом верхи і плаї,
Тікали з гудінням швидкі ручаї,
А буря шаліла, метала вогнем,
Немов сміючись над безпомічним днем.

Та враз у невпині свавільно-грізнім
Наткнулась на диво (знімів навіть грім):
Між гіллям смерічок одна, молода,
Стояла людина спокійна, тверда.

Обличчям стікали струмки дощові,
Голубили м'язи її сталеві.
Людина застигла, лиш очі стрілки
Кололи темноту, мов іскорки дві.

Ні, ні, це не був тільки блуд зоровий,
Це в сірій шинелі стояв стійковий,
І радість йому говорила із віч,
Що друзі безпечні в пекельну цю ніч.

І далі котилася буря грізна,
І далі свавільна, лиха, навісна;
Здогнав її вітер і крикнув він їй:
«Нас двох переміг лиш один стійковий» ...

1948

ОБРАЗ МАЙСТРА

М. Орестові в пошані

Напевно гарно бути справжнім майстром,
уміти слухати ніким не чує
і бути там, де не ступали стопи
людських непрошених, зухвалих ніг,
ловити блискавиці світлий біг,
слідити вітру тріумфальні тропи.

Щоб кольорів ввібрати чисту гру,
з якої постає прекрасний образ,
хотіти треба міцно лиш, свою
забути суть, щоб нерви, наче кобза,
тремтіли гомоном напнутих струн;
щоб ніч, де посмак від'яснілих лун,
одежею накрила простір довгий.
Тоді під пах байдужих матіоль
і нетлі гін, щоб світла засягнути,
і тихий шум зажурених тополь
зумієш бачити, зумієш чути.

Спочатку — тільки дужі клуби хмар,
і ти — навстріч поспішною ходою
до стін задуманих і гордих скель
з металу синього. І чути спів
низькоголосого, міцного хору,
так і несеться дивовижне а-аааа...
і ти ідеш, і топиться імла
і бачиш озеро, що чорне і широче.

Втихає спів повільно, неохоче,
і вже коли останній мовкне бас,
ти бачиш образ на спокійнім плесі,
що наче мертве, чорне, мов смола . . .
. . . цегляний дім, а в нім хлопчина босий,
із пальцем в роті, стежить, як рука
людини старшої гортає книгу . . .
. . . і хочеться малому хоч один,
лише один уздріти б образочок . . .
Чекай... це ж ти... немов округлий м'ячик,
наївний, нерозумний ще зовсім,
любив на образочки споглядати;
любив майстерність і яскраві барви,
солодкий дотик... дотик твору майстра...
А потім ріст і хід непевних літ
під варвара залізною рукою,
і небозвід, і тьма кривавих зір,
і втеча з-під наїзницьких чобіт,
усмішки, Грузія, убивці сина,
який плюгавить Світлу Назву Сонця . . .

Ось ти дорослий вже, стрункий юнак,
талановитий, ну і повносилий,
за стрілками часу минаєш дні . . .
І світ тобі завжди несправедливий.
Є друзів гурт, а так — немов нема,
і знак облуди кожної хвилини
із чарки ти вихилюєш до дна,
і серед натовпу людей шкідливих
живеш і довжиш шлях гидкий наживи
і сном, тривожним від терпкого дня,
кінчаєш перебуте і почате,
щоб ранком пробудитися і знову
те саме наново зустрінути . . .

Уміло

жінки із усміхом блаженних лань
плюгавлять радощі розпусним тілом,
і ти ідеш, нелюбий і забутий,
щоб чути, коли гроші, від людей
хвалу несправжню, подругу отрути.
Майстерне важко-важко так знайти,
але ідеш, бо мусиш перейти.

Дивуєшся, читачу, запитаєш:
— Ну і невже це той прекрасний образ,
якого аж на озеро шукати
потрібно йти д'залізних скель, крізь дим?
І відповім тобі: не образ це,
а дійсність незатаєна і зла,
це лиш початок, побічні слова,
щоб образ досконаліше збагнути;
це ж ти на вістрях виростав ножів,
тобі ж бо знати, бачити і чути...
Дивись: мов райдуга по днях негоди,
народжується справжній образ майстра
за кожним пензля сміливим мазком.
Зникають озеро, залізні скелі;
натомість постають щораз чіткіше
обличчя радісних, вільних людей,
щасливих, праведних і трудолюбних,
ясних, мов світло золотого дня,
поєднаних одним бажанням правди,
Тараса вічним і славетним духом.
Дивись: жінки, з малятами дрібними,
ідуть, пливуть, поморщені і юні,
показують на обрій, линуць зором
до нього в пориві, незнанім досі.
А там, де селищ рівні забудови,
вже не чужих, а власних і просторих,

там, де привітні фабрик димарі,
де блиск річок і клики журавлині,
які вернулись з вирію додому,
там вічним, дружнім сяєвом палає
у барвах золотих міцний тризуб.
І чути Голос, що колись дзвенів
словами вічними: «ХАЙ БУДЕ СВІТЛО!»
Тепер дзвенить він: «Хай панує мир!»
Воістину. Хай буде Україна ! . . .

Читачу, справжній, вірний українче,
шукай, пізнай величний образ майстра,
живи, щоби самому відтворити
його на полотнищах йдучих днів.
Іди — і на шляхах, що їх проходиш,
цей образ фарбами ти власних діл
твори шорстким, хай і невмілим пензлем
для вічності, для слави, для людей . . .

1952

СОНЦЕ СХОДИТЬ ДВІЧІ

I

Залізо рвалося над раненим світом,
мішало кров з болотом на землі,
потуги йшли на бій...

Ще була ніч,
майдан летунський потопав в імлі
і ледве но займався схід навстріч.
Летять слова. У сірих уніформах
стоїть пілотів незворушний ряд,
а капітан напружив гострі очі,
востаннє перечитує наказ.
Моторів гурк. Важкий, гнітючий зойкіт,
залізні птиці ждуть на водіїв,
на крилах в них — червоним колом сонце
і кілька чорних бомб. Скінчив свої
слова вже капітан. Кріпись, японче,
ти — камікадзе, це ж останній бій!
А вже тоді пілотам-камікадзе
приділено хвилин коротких п'ять,
щоб попрощати рідних. Без вагання
вони, щоб не вернутись, відлетять,
не змінить їхніх рішень це прощання,
уміють камікадзе умирати,
щоб жити вічно. Всі рвонулись вмиць;
хто жінку пригорнув, хто до маляти
простяг дебели руки, цей біжить
до батька, до сестер, а того мати
прощає у сльозах. А капітан
повільно тяж іде, щоб попрощати

батьків стареньких. У скісних очах,
блискучих, мов азбест, хто відгадати
зумів би, чи не заховавсь там жаж,
а, може, жаль?

І не сказала мати

йому нічого; батько тільки зміг
із себе видавить: «Прощай же, сину,
і будь міцним, умій відважно вмерти,
японець завжди гордо зустріч смерти
вітав. Цей світ — він не на те, щоб жити!» —
І він замовк, як вміють замовкати
батьки, що біль уже перемогли.
Не зчулися — минуло п'ять хвилин,
і вже біжать пілоти до машин,
зростає гурк, пропелерів тне мет,
машини рвуться, щоб почати лет,
знімаються і в обріях зникають.

І вже тоді в червоності вогнів
викочується сонце з-за горбів,
майдан цілує, мряку розганяє,
щоб в очі батька глянути скісні,
в яких зродилися перлини дві.
Вже розійшлися друзі по домах,
лиш капітана батько й мати — ні,
і мовчки зорять відлетілих шлях,
що загубився у височині;
уста ж старечі повторяють, знай,
останнє слово летунів: «Банзай!»*)

*) Банзай — войовничий крик японців, відповідає нашому «слава».

А ескадрилья?

Вже над океаном!

Але на нім не тиша, як колись,
бо ось зеніток гаркіт гураганний,
мільйони куль назустріч піднялись,
із дул гарячих смерть назустріч смертним.
У радіо щось крикнув капітан,
і ескадрилья мчить, мов срібні черті,
внизу — ворожі кораблі, на них,
мов хижі птиці, кидаються вперті
пілоти-камікадзе. Капітан
назустріч пострілом злітає перший.
— «Банзай!» — кричить у радіо, дзвенить
мотор роз'юшений... ладунок смерти...
літаконосець... зараз всьому край...
ще мить... вогні... зенітки... переверти...
матроси врозтіч... «Смерть страшна? —

Банзай!»

А потім вибух, стовп заліза, диму,
останній зойк розірваних в шматки —
і даліше бій. А капітана руку
на хмарах дід стискає, самурай,
і дивний усміх на устах тонких
рисується на мить лиш, і зникають
вони, мов привиди, деś серед хмар.
А бій триває, і сталеві птахи
один за одним на останній пир
летять і падають з скаженим зойком
на кораблі, в обійми дужих хвиль...
І доти лютий бій триває, доки
бодай один пілот іще живий.

II

В реклямах губить дикі звуки джаз,
і вулиці насичені юрбою.
Забуто посмак завданих образ
і полум'яний, млосний запах бою,
презирством скрізь лунає частий сміх.
Десь річ ведеться п'яної бурлески,
а ген на небі розв'язався міх:
ніч кольорові губить арабески
з ракет і зір. Горлають з-за столів
солдати різних націй і кольорів,
а стукіт дерев'яних постолів
самітно губиться на тротуарах.
Кімона дів зазивно шелестять,
щоб погляд стрінути і відслонитись,
японці йдуть, автомобілі мчать,
є тьма вистав і є на що дивитись.
Японці раді. На обличчях сміх,
студенти он кричать: «Гей, чото-мате». —*;
— «Огай, гозаї масу.**») Ви... на гріх?» —
— «Я? Шіра-наї.***) Треба пошукати». —
Лиш де-не-де ще строгий погляд віч,
ненависти і гніву повен він:
хтось непримирливий глядить навстріч;
там із пиварні п'яні йдуть матроси,
ведуть кудись розхрістаних жінок,
красу землі, що їх на собі носить.
Змівився край цей. Вміє час міняти,
хоч дальше садять ще блаженний риж.
яким голодних годі накормити,

*) Зачекайте хвилину!

***) Здорові були!

***) Ще не знаю.

хоч дальше сонце сходить ще на виш
і є такі, що йдуть йому молитись.
Що ж, проминуло років, мабуть, три
від незабутнього того моменту,
як летунів вітали скрізь вітри
і капітан злітав назустріч смерті.
Сьогодні інший час, і сміх — з грудей,
а що в серцях — не сила розгадати.
Замкнувся світ в скісних очах людей,
і вміє сміх цей світ замаскувати.
І навіть я сьогодні уночі
іду повз імператорські палати;
чи знають ці японці, сміючись,
які думки в чужім для них солдаті?
Чи знати їм, що у моїх думках
геройський чин пілота-капітана,
десь вичитаний у якихсь книжках
ще юнаком . . .

І раптом погляд мій
прорвав думок безперервний рій.
Дивлюся — чорний мішанець стоїть
(малий, у роті палець) під плякатом;
даю йому цукерку, і летить
його пискливе: «Домо-арігато».*)
А поруч, мабуть, мати гомонить —
всміхається обіцюючи, просить,
щоб допоміг їй я, лише на мить,
дійти додому, — і клунки підносить.
Що ж, поможу. Покликав я таксі,
під домом зупинились невеликим,
красуня з негром-сином, що скісні
втирає очі, просить. Черевики

*) Дуже дякую.

скидаю при порозі і тоді
я вслід уже ступаю молодиці,
несу клунки обидва, на ході
ще спотикаючись, ідучи до світлиці.
В кімнаті чисто. При низькім столі
сидять незрушно, мабуть, батько й мати,
п'ючи рожевий «оча»**) на землі,
і не збираються мене вітати
ні словом із вузьких, затислих уст:
мабуть, відвідини такі не вперше.
А дівчина штовхає сина геть
до другої і меншої кімнати,
до мене йде із усміхом, дрижить,
пожадливо вже почала казати,
мовляв, тепер у неї мало стріч,
а потім: «Проведи зо мною ніч,
ти ж можеш, це коротко, скоро ранок,
грошей не братиму від тебе, ні» ...
А я дивився мовчки по кімнаті,
і враз — це неможливо! — на стіні
портрет якийсь. Та як же не впізнати:
відзнаки капітана і пілот.
— Це хто? — я запитав відразу. — Хто? —
мій голос відлетів від стін кімнати.
Зареготалася. — «Це наш герой,
їх син, мій брат. Де ж кості твої, брате?
Пілотом був. Розваж, безумець той
літаконосця затопив. Не знати,
але гадаю: мабуть, кашалот
ковтнув його останки. Ідіот!» —
Я далі вже не чув, по сходах біг,
і гнавсь за мною сатанинський сміх.

**) Чай.

Ізвідкись взявся мішанець малий,
я тільки встиг узути черевики,
а вже його малий, писклявий рот
кричав услід: «Банзай! Банзай!» — Ні крики,
ні регіт не вмовкав, хоч я вже біг
по вулиці порожній, наче мертвій.

Навстріч з-за імператорських домів
знімалось сонця колесо червоне,
і новий день будився і німів
на неба благозичливій долоні.
І мчав услід за мною дикий сміх
і кроків відгомін ловив моїх.

Токіо, 1953-54

FINALE

Подорожній.
Зупинився над урвищем скель;
Його закінчився шлях.
У блакиттях симфонії дивні
награвали йому.
Він кинув слова —
відгукнулися стіни камінні:
«Осанна, Господи!»

І вдивлявся в обрій
погляд втомлений, добрий.

Він спочити присів,
у мовчазність заслухався стін.
Впала тінь...
І блукали
останніх променів блиски
на брилі порошнім, з соломи.
Ще мить
і
заховається сонце.

Хтось прийшов.
За старечим пристанув плечем,
промовив:
«Пора вже, вставай і ходи».
І пішов.
За ним
відлетіла безсмертна душа.

Їй там, де неба блакитного храми,
відчинились небачені брами.

.

Непорушність і спокій,
вже насунувся вечір...

Подорожнього срібним волоссям
тихо бавиться вітер...

1951

ЗМІСТ

I	
Буревісники сходу	7
II	
Квітнева даць	41
III	
Поєми	87

